

Asif Ata

İdealla söhbət

(“Mütləqə İnam” Kutsal Bitiqdən)

– Niyə Sən əlçatmazsan: mənə cəlb edirsən, cəzb edirsən, çağırırsan, həm də daim məndən uzaqlaşırısan? Niyə sən gerçəklikdə özün olmursan, özünə bənzəmirsən, öz əksinə çevrilirsən?

– Çünki mən SƏNİN hüdudsuz arzularından doğuram. Arzuların sonsuzdur, kamildir, ülvidir, ancaq hissiyyatın, mənəviyyatın, idrakın hələ naqisdir, adidir, nöqsanlıdır. Sən qədim olsan da, özünü tapmamısan, özünə çatmamısan, özünün ali imkanlarından uzaqsan. Sənə sığmazlıq, ruhanilik, müqəddəslik bəxş olunub, ancaq sən onları indiyə qədər tam aşkara çıxara bilməmişən. Bunun səbəbi odur ki, səndə əsil insani ehtiraslarla, düşüncələrlə, meyillərlə yanaşı, naqis duyğular, fikirlər, əməllər də var.

Sənə sığmazlıq, sonsuzluq, ruhanilik bəxş olunub, ancaq sən onları tam aşkara çıxara bilmirsən. Sənin daxili aləmində kamillik, ülvilik, gözəlliklə bərabər, bəsitlik, eybəcərlik, hərca-yilik də yaşayır. Sən mənəviyyatını, idrakını, hissiyyatını onlardan təmizləyə bilməmişən.

İdrakının gücü möhtəşəmdir, ancaq onda həqiqətə atəşin məhəbbətlə yanaşı, yanlışığa, naşılığa, xülyaya meyil də var. Sən həyatda özündən kiçiksən.

Sənə ilahi qüdrət verilib, ancaq sən həyatda Allah ola bilməmişən. Mən sənin ilahiliyinin ifadəsiyəm, ancaq gerçəklikdə zəifliyinin, keçiciliyinin, adiliyinin, natamlığının təcəssümünə dönürəm, özümdən əl çəkirəm, özüm olmuram. Xəyalda, təsəvvürdə, niyyətdə mən sənin Mütləq mahiyyətini, gerçəklikdə nisbi, adi mənəni əks etdirirəm. Mən öz ziddiyyətim, mürəkkəbliyim, ikiliyimlə sənin ziddiyyətini, mürəkkəbliyini, ikiliyini təsdiq edirəm. “Sən busan!” – deyirəm: imkanda sonsuz, qeyri-adi, kamil, gerçəklikdə – keçici, adi, natam!

Sənin özündən təcrid olunmağının ikinci səbəbi – cəmiyyətdir. Sən indiyə qədər insani böyüklüyünü, aliliyini, ruhaniliyini təsdiq edən cəmiyyət yarada bilməmişən! Əksinə, yaratdığın cəmiyyətlərin hamısı səni özündən ayırır, səndəki cılız duyğuları, çirkin ehtirasları alışıdırıb, ali duyğuları söndürməyə çalışıb, səni əşyalaşdırıb, cansızlaşdırıb. Özünə layiq cəmiyyət yaratmağa idrakının, mənəviyyatının, hissiyyatının gücü çatmayıb. Daxilindəki natamlıqlar, naqisliklər belə cəmiyyəti qurmağa imkan verməyiblər. Yırtıcılığın, xudpəsəndliyin, hakimiyyət ehtirasın, şöhrətpərəstliyin, paxıllığın səni soyuq, yad, qeyri-insani cəmiyyətdə yaşamağa vadar edib.

– Bəs insandan kənarda olan ictimai, iqtisadi qanunlar? Onların mənə taleyimə təsirini inkar etmək olarmı?

– Belə yanlış fikirlərə uyduğun üçün özünə qovuşa bilmirsən. İnsan taleyini ictimai qanunlar yox, insan özü həll edir. Çünki ictimai münasibətlər İnsanı yaratmır, əksinə, insan ictimai münasibətləri yaradır. İctimai münasibətlərin səviyyəsi insan mənəviyyatının, hissiyyatının, idrakının səviyyəsiylə müəyyən olunur. Cəmiyyətdəki naqislik insani naqisliyin ifadəsidir.

Yaxşı cəmiyyət qurmaq üçün yaxşı insan olmalısən. ***Dünyanı dəyişdirmək üçün özünü dəyişdirməlisən.*** Dünya sənin ikinci MƏNİNDİR. Sən – İnsan nəənsə – Dünya odur. İctimai münasibətləri dəyişdirmək vasitəsiylə İnsanı dəyişdirmək iddiası yanlış xülyadır. İnsanı dəyişdirmədən, ondakı böyüklüyü, kamilliyi, ülviliyi təsdiq etmədən ali cəmiyyət qurmaq olmaz; həmin cəmiyyət tez bir zamanda öz əksinə çevrilər, köhnə vəziyyətinə qayıdar.

İctimai münasibətləri kim dəyişdirir: kamil, yaxud qeyri-kamil adam, vicdanlı, yoxsa vicdansız adam, ülviliyə tapınan, yaxud bəsitlikdə səadət tapan adam, insanı sevən, yaxud insana nifrət bəsləyən adam?! Bütün məsələ bundadır. Naqis insanın yaratdığı dünya mütləq naqis olacaq. Kamil dünyanı yalnız kamil insanlar yarada bilərlər.

– Eybəcər mühitdə, insana zidd şəraitdə İnsan özünü necə kamilləşdirə bilər?

– *Sənin səhvlərindən biri də odur ki, şəraiti, mühiti insandan güclü sanırsan, insanı mühitin, şəraitin məhdud çərçivəsində görürsən.* Sənə elə gəlir ki, mühit insanı istədiyi şəkli sala bilər, özünə inanmırsan, anlamırsan ki, öz böyüklüylə, aliliyinlə mühitdən, şəraitdən yüksəksən. Dərək etmirsən ki, sən mühitin qulu deyilsən, onunla daim gizli və aşkar şəkildə döyüşürsən, heç vaxt ona sığmırsan. Ona görə də ən eybəcər mühitdə belə, insan olaraq qalmaq, özünü mənən kamilləşdirmək imkanın var və yalnız özünə yüksəlmək yolunda sən əsil insani cəmiyyət qura bilərsən.

Cəmiyyətdə İnsanlığını saxlayırsan, artırırsan, öz Ali Mənəvi səviyyəyə can atırsan, yüksəlirsən – bununla da cəmiyyəti dəyişdirirsən, indiki səviyyəyə uyğunlaşdırırsan. Tərəqqinin əsil yolu budur.

– Deməli, mən əvvəl özümü mənən yüksəltməliyəm və yalnız bundan sonra həyatı dəyişdirməliyəm?

– Sənin özünə yetməyin və dünyanı dəyişdirməyin vahid hadisədir. *Sən daxilən təmizlənirsən, böyüyürsən və eybəcər mühitdən mənən aralanırsan, ona qarşı nifrətin, etirazın artır, onun sənin üzərində hakimiyyətini heçə endirirsən, onu zəruriyyət taxtından salırsan, ona zidd olan yeni həyat arzusunun qəlbində və zəkanda yetirirsən və gerçəkliliyə çevirirsən.*

Sənin İnkarnın əsil, dərin, yetkin İnkarn olur, zahiri, kal, tələsik İnkarn olmur. Sən arzunu daxilində bəsləyirsən, böyüdürsən və bu səbəbdən də o, uzun ömürlü, davamlı, təbii olur. Sənin yaratdığı Sabah Mənəvi İntibahın Bəhrəsi kimi meydana gəlir, İnsanın yeniləşməsi, kamilləşməsi, böyüməsi, özünə qayıtmasıyla vəhdətdə yaranır.

İnsan mənəvi böyüklüyünə yaxınlaşdıqca əsil insani cəmiyyətə yaxınlaşacaq.

Bundan kənar yaranan yeniliyi tərəqqi saymıram. Ədalətsizliyə qarşı vuruşurlar, ədalətsiz ictimai quruluşu ləğv edirlər, yenisini yaradırlar, ancaq ədalətsizlik yenidən bərpa olunur.

Anlamırlar ki, ədalətsizlik – insanın hissiyyatında, mənəviyyatında, idrakındadır və onu insanın daxili dünyasından silmədən – cəmiyyətdən silmək olmaz.

Bərabərlik axtarırlar, zorla fərdi mülkiyyəti ümumi mülkiyyətlə əvəz edirlər, lakin bərabərlik yaranmır. Çünki bərabərsizliyi bir mülkiyyətin başqa mülkiyyətlə əvəz edilməsiylə aradan qaldırmaq olmaz. Əgər insan hissiyyatında, mənəviyyatında, idrakında bərabərsizliyə meyil məhv olmayıbsa, o, cəmiyyətdə də məhv olmayacaq, mütləq başqa biçimdə aşkara çıxacaq. Çünki ləğv olunan fərdi mülkiyyət insanın mənəvi səviyyəsindən doğub, həmin səviyyədən yüksəyə qalxmamırsansa, bərabərlik xülyan əbəsdir.

Sənin ən böyük səhvin onda oldu ki, özündən kənar qüvvələrin gücünə uydun, onlarda nicat axtardın, özünü qiymətləndirmədin.

O dərəcədə özünü alçaltdın ki, səni istehsal əlaqələrinin adı ünsürü səviyyəsinə endirdilər. Unutdun ki, cəmiyyəti də, istehsal münasibətlərini də, dövləti də, ictimai quruluşu da yaradan sən sən, onlar sənin mənəvi halını göstərən güzgülərdir. Yanlış fikirlərlə özünü dəhşətli dərəcədə közləşdirdin, yaratdıqlarının alətinə çevrildin, miskinləşdin, səadətini özündə yox, ictimai, iqtisadi qanunlarda aradın. Azadlıq axtardın – fikirlərində, təsəvvürlərində zəncirləndin, ona görə də azadlığa qovuşmadın. Həqiqət axtardın – ehkamları buxovlandırdın. Ağlının kəsiri səni

naşılıq bataqlığına yuvarladı... Naşılığın sənə dedi ki, dünyanı yalnız zorla dəyişdirmək olar. Bu, daxilindəki yırtıcılıq hissini alışırdı. Nifrət, hiddət, kin odu aləmi yandırdı. Ocaqlar söndü, dünya qan dənizinə çevrildi, nifrətdən nifrət doğdu, qan qanı çağırırdı, dünyanı qəzəb suyunda çimdirdilər, ancaq dünya təmizlənmədi, çünki insan məhv oldu.

Müəssisələr dəyişdi – insan dəyişmədi, mənəviyyat söndü. Zorla yaranmış yeni həyat görünməmiş zor yetirdi, zor yalana tapındı, yalan ürəklərə çirkli su kimi axdı, mənəviyyatı bulandırdı. İnsan neçə əsr geri düşdü. Ağlının kəsiri səni inandırmışdı ki, bütün bəlaların səbəbi fərdi mülkiyyətdir. Onu ümumi, ictimai mülkiyyətlə əvəz edən kimi bütün fəlakətlərə, müsibətlərə son qoyulacaq, insan özünə qayıdacaq. Lakin ümumi mülkiyyət insana səadət vermədi, onu əşyalaşdırdı, cansızlaşdırdı, miskinləşdirdi. Məlum oldu ki, insan yenə də özündən Yerdən Göyə qədər uzaqdır. Fərdi mülkiyyətin ümumi mülkiyyətlə əvəz olunması – insanı mülkiyyətin sahibi eləmədi, aləti elədi.

Zorun yaratdığı dünyaya İnsan yox, Zor özü sahib oldu və Zor insana dedi ki, sən ağ günə çıxmısan, əgər bunu anlamırsansa, deməli, cinayətkarsan və səni məhv etmək gərəkdir.

Zor QORXU yaratdı və qorxu ildırımını insanı vurdu. İnsana dedilər ki, arzuladığın səadət elə budur. O, sənin gözünə səadət yox, fəlakət kimi görünürsə, bu, gözün təqsiridir.

Zor dedi ki, həyatın əsasını maddi amillər təşkil edir, ancaq maddi amillərin mənəviyyatdan asılılığını unutdu və maddi rifah yaranmadı. Maddilik xurafatı ruhaniliyi inkar etdi. İnsanı maddi nemətlər istehsal edən alətə çevirdi, ancaq maddi güzəran yarada bilmədi.

Son nəticədə insan cəmiyyətdə itdi. **“Yeni həyat” yarandı, ancaq orada insana yer tapılmadı.** Çünki insan dərdin əlacını özündə yox, özündən xaricdə axtardı.

Əgər müəssisələrdə döyüşə həsr elədiyin gücün cüzi bir hissəsini özünü kamilləşdirməyə həsr eləseydin, istədiyinə çatardın. Ancaq sən mənəviyyatını, idrakını, hissiyyatını çirkəbdən təmizləmədən dünyanı çirkəbdən təmizləmək niyyətinə düşdün, maddini ruhanidən üstün tutdun və fəlakətli surətdə yanıldın.

– Bəs nicatımı nədə görürsən?

– Səndə Mütləq Mənəvi Qüdrət – Allah var. Onu özündə tap. Onda ali dünyanı taparsan.